

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการศึกษากิจการศึกษากิจการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอการสรุปผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจการศึกษากิจการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปเสนอต่อผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานคลังขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

#### วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง กรณีลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างใช้ประชากร จำนวน 95 คน ส่วนข้าราชการได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ มอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 192 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามกลุ่มภารกิจงาน ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขสำนวนและภาษาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งก่อนทดลองใช้กับบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8067 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จำนวน 192 ฉบับ แล้วเก็บแบบสอบถามกลับมามีได้จำนวน 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 การศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดทำคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หากค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

## สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อการศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบอยู่ในระดับน้อย ด้านการพัสดุ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณของหน่วยงาน รองลงมา คือ ด้านการบัญชี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตรวจสอบ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการดำเนินการเร่งรัดจัดเก็บภาษีที่ค้างชำระอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รองลงมา คือ ควรให้คณะผู้บริหารประเมินผลการบริหารโครงการอย่างต่อเนื่อง และควรมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณอย่างเคร่งครัด ตามลำดับ

## อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 5 ด้าน ทำให้ทราบถึงการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางที่จะกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานคลังขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น ๆ นำไปใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานคลังต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงบประมาณของหน่วยงาน ด้านการเงิน ด้านการบัญชี ด้านการพัสดุ และด้านการตรวจสอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณประจำปี มีการวางแผนการใช้งบประมาณ มีการจัดทำงบประมาณที่ครอบคลุมทุกภารกิจ มีการจัดเก็บเงินไว้สำรองตามระเบียบ การนำส่งเงินรายได้ต่อคลังเป็นไปตามหัวระยะเวลา มีการจัดทำฎีกาเบิกจ่ายตามขั้นตอน มีการจัดทำบัญชีด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีการตรวจสอบบัญชีทางการเงินได้ตลอดเวลา มีการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ ตามระเบียบกระทรวงการคลังทุกรายการ มีการดำเนินการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินถูกต้องทุกขั้นตอน มีการเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน การจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลัง และมีหน่วยงานตรวจสอบภายในเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบควบคุมการบริหารงานขององค์กร ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์จึงให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารงานคลังมาก เนื่องจากการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์มีขั้นตอนของระเบียบปฏิบัติชัดเจน ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้แก่ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นระเบียบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการแนวคิดของ เชิดชัย มีคำ (2545 : 15-17) ได้กล่าวถึง การบริหารงานคลังมีขอบเขตเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใน 5 ลักษณะ คือ ด้านการบริหารงบประมาณของหน่วยงาน การจัดทำงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน โดยกำหนดแผนงานและ โครงการตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานให้สอดคล้องกับพันธกิจ หรือภารกิจตามกฎหมายที่หน่วยงานนั้น จะต้องปฏิบัติตลอดจนนโยบายของรัฐบาล เมื่อกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เหมาะสมได้แล้ว ก็จัดทำค่าของงบประมาณ โดยแยกเป็นหมวดรายจ่ายต่าง ๆ ตามที่กำหนด เพื่อดำเนินการของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้านการเงิน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเก็บเงิน การเบิกเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลัง ตลอดจนการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด งานด้านการเงินนี้

ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบและขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติเอาไว้ในกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ด้านการบัญชี หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ให้ถูกต้องตามหลักการด้านการบัญชี เพื่อเป็นเอกสารหลักฐานยืนยันความถูกต้อง โปร่งใส ในการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินของส่วนราชการต่าง ๆ และเพื่อให้การตรวจสอบความถูกต้องของการใช้จ่ายเงินเป็นไปได้โดยสะดวกตามที่กฎหมายกำหนด ด้านการพัสดุ เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการซื้อจ้าง จัดทำ ให้ได้มาซึ่งวัสดุ ครุภัณฑ์ตลอดจนที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการซื้อ การจ้าง หรือจัดทำได้ โดยดำเนินการภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกรพัสดุ พ.ศ. 2526 และด้านการตรวจสอบ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของการเบิกจ่าย การเก็บเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำเงินส่งคลัง ตลอดจนการซื้อ จ้าง จัดทำพัสดุของหน่วยงานราชการ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และป้องกันการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ของข้าราชการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การใช้จ่ายเงินหรือพัสดุของแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมดังเจตนารมณ์ของประชาชน ซึ่งเป็นผู้เสียภาษีอากร โดยหัวหน้าส่วนราชการ ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องภายในหน่วยงานให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ รวมถึงควบคุมการใช้จ่ายเงิน หรือพัสดุ หรือการดำเนินการซื้อจ้าง จัดทำให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามที่กำหนด

## 2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านการบริหารงบประมาณของหน่วยงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณประจำปี การวางแผนการจัดหาและการใช้จ่ายเงินในปีนั้น ๆ โดยมีการประมาณการรายรับที่คาดว่าจะได้รับ และมีการประมาณการรายจ่ายที่จะดำเนินการภายในวงเงินประมาณการรายรับที่กำหนดไว้ มีการกำหนด โครงการในงบประมาณรายจ่ายจะเป็น โครงการที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาประจำปี ซึ่งเป็นการสอดคล้องประสานระหว่างการวางแผนกับการจัดทำงบประมาณเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการจัดเก็บและจัดหารายได้ตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์เป็นผู้จัดเก็บเอง และได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานอื่นเพื่อนำไปใช้จ่ายในภารกิจต่าง ๆ ซึ่งเหตุผลดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการของสำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง (2543 : 33) กล่าวว่า การคลังของท้องถิ่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดหารายได้และการกำหนดการใช้จ่ายการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การคลังท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ

ในการจะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะองค์กรจะก้าวหน้าและมีความสามารถในการอำนวยความสะดวกและผาสุกให้แก่ประชาชน ได้มากนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรมมีรายได้เพียงพอแก่การทำนุบำรุงท้องถิ่นว่าอย่างน้อยเพียงใด ประกอบกับการบริหารการคลังมีประสิทธิภาพมากเพียงใด

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการเงิน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บเงินสำรองไว้ตามระเบียบ การรักษาเงินตามกฎหมาย การจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง การจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินตามขั้นตอน รวมทั้งการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ซึ่งเหตุผลดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการของกรมการปกครอง (2542 : 8) ไว้ว่า การบริหารการคลังเป็นการบริหารจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดเก็บจัดหารายได้ และการใช้จ่ายเงินของส่วนราชการ ดังนั้น การบริหารการคลังจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ นับตั้งแต่การจัดทำงบประมาณ การจัดเก็บจัดหารายได้ การพัสดุ การเบิกจ่ายเงิน การบันทึกระบบบัญชี และการตรวจสอบการคลัง

2.3 จากผลการวิจัย ด้านการบัญชี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำบัญชีให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ตามหลักการทำบัญชี การจัดทำเอกสารเป็นปัจจุบัน ซึ่งเอกสารหลักฐานยืนยันความถูกต้องได้ มีการจัดทำบัญชีด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการจัดทำงบการเงิน และรายงานงบการเงินให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระยะเวลาที่กำหนด เมื่อมีผู้ตรวจสอบจากภายนอก มีความพร้อมสามารถตรวจสอบได้อย่างสะดวก ซึ่งเหตุผลดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการของกิตติ บุนนาค (2543 : 58-62) กล่าวว่า องค์กรทุกองค์กรต้องมีการเปลี่ยนแปลง หากปล่อยให้ไปตามสภาพหรือตามยถากรรม ก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีกฎ กติกา เข้ามาควบคุม แต่ถ้ามีกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ก็จะสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดี และเจริญก้าวหน้ามากขึ้น การบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการคลัง ต้องมีกรอบแนวความคิดมีอยู่ 7 ข้อสำคัญดังนี้ 1) ศาสตร์แห่งการบริหรนั้นมียู่เพียงหนึ่งเดียว สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน 2) การบัญชีเป็นเพียงแค่เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ศาสตร์แห่งการบริหารจำเป็นต้องพึ่งพาข้อมูลเชิงประจักษ์ในแง่ของตัวเลข 3) การบัญชีเพื่อการบริหารเป็นแขนงหนึ่งของการบัญชี 4) การบัญชีเพื่อการบริหารเป็นการนำเอาข้อมูลจากการบัญชีการเงิน และข้อมูลอื่นทั่วไป มาผ่านเทคนิคการคำนวณ และการวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลและข่าวสารใหม่ที่มีคุณค่าต่อการรับรู้ เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพของนักบริหาร 5) การบัญชีเพื่อ

การบริหาร สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในองค์การภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการประยุกต์ใช้ของผู้ออกแบบระบบ 6) ข้อมูลและข่าวสารใหม่ที่เกิดจากการบัญชี เพื่อการบริหารภาครัฐจะต้องเป็นข้อมูลและข่าวสารที่มีศักยภาพ ก่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนแก่รัฐบาลสามารถเอาไปประกอบในการกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และ 7) การบัญชีเพื่อการบริหารภาครัฐ ที่มีรูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศไทยจะเกิดขึ้นได้ ผู้ออกแบบระบบดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ความสามารถและความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของไทยอย่างถ่อง ต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการบริหารของระบบราชการไทยอย่างลึกซึ้ง นักบริหารมีความรอบรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ การวางแผนตัดสินใจ และผู้บริหารต้องมีทักษะและความสามารถพิเศษในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ให้เข้ากับภาคปฏิบัติ เพื่อสนองตอบต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศ

2.4 จากผลการวิจัย ด้านการพัสดุ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารอาจจะไม่ให้ความสำคัญในการวางหลักเกณฑ์การควบคุมขั้นตอนกระบวนการจัดหาพัสดุและบริการต่าง ๆ เพื่อสำหรับใช้งานได้อย่างเพียงพอคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ตามความต้องการของส่วนราชการ อาจจะมีการสำรวจความต้องการใช้พัสดุไม่ทั่วถึง อาจจะมีการรายงานขอเสนอซื้อจ้าง มีการขอดำเนินการขออนุมัติค่าจ้างกรณีจัดซื้อจัดจ้าง การทำสัญญา การตรวจรับพัสดุ ไปจนถึงขั้นตอนเพื่อเตรียมการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย ผู้รับจ้าง ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่ได้ก่อหนี้ผูกพันตามสัญญาซื้อ สัญญาจ้างทำของ อาจจะไม่ให้ความสำคัญในการกำหนดให้มีการควบคุมพัสดุ เมื่อได้รับมอบให้ลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุม การเบิกจ่ายพัสดุต้องไม่มีหลักฐานการขอเบิก และการจัดทำหลักฐานในการตรวจสอบพัสดุไม่เป็นปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติยังขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนจิต ชื่อดวง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานคลังการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารพัสดุ เป็นการทำงานตามที่ถูกกฎหมายกำหนด มีการรายงานตามระเบียบ ปัญหาการปฏิบัติงาน มีปัญหาการบันทึกรายการคลาดเคลื่อนกับเอกสาร การบันทึกบัญชีมีความเป็นปัจจุบันน้อย การเบิกจ่ายล่าช้า บุคลากรมีความเข้าใจในงานค่อนข้างน้อย ปัญหาการจัดเก็บรายได้ไม่ครบทุกราย และมีลูกหนี้ภาษี ผู้ชำระภาษี โรงเรือนและที่ดินให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ไม่ครบถ้วน ปัญหางานพัสดุ ผู้รับจ้างไม่ค่อยให้ความร่วมมือ เอกสารบางครั้งไม่ครบถ้วน ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของระเบียบกฎหมาย ความล่าช้าของการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล ก็ส่งผลให้บางโครงการไม่สามารถดำเนินการได้

2.5 จากผลการวิจัย ด้านการตรวจสอบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 และการวางระบบควบคุมภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจยังประสบปัญหาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ในการจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายในผู้ปฏิบัติงาน ที่ส่งไปยังผู้กำกับดูแล มีการแก้ไขบ่อยครั้ง ซึ่งถือได้ว่าการดำเนินงานควบคุมภายในที่ดีเปรียบเสมือนการวางรากฐานที่ดีในการบริหารงาน และการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพจะช่วยป้องกันการทุจริตในหน่วยงานได้ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ภาพพจน์ของการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีขึ้น จึงทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง และผลงานวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา (2543 : 90-93) ที่กล่าวว่า ระบบการคลังมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน ในข้อที่ห้า งานด้านการตรวจสอบ เป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของระบบการคลัง ซึ่งมีการควบคุมตรวจสอบ 2 ลักษณะ คือ การควบคุมจากภายนอกโดยผ่านกลไกของรัฐสภา และการควบคุมจากภายใน โดยผ่านการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ตรวจสอบงานด้านการคลัง ทั้งเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินกู้ เงินช่วยเหลือรวมไปถึงการใช้จ่ายของรัฐบาลกิจ ด้วยการตรวจสอบมีวัตถุประสงค์ใน 3 ลักษณะคือ ลักษณะที่ 1 การตรวจสอบความถูกต้อง มีการตรวจดูว่า เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น การลงบัญชี การตรวจสอบลักษณะนี้เป็นการค้นหาข้อทุจริต ลักษณะที่ 2 การตรวจสอบประสิทธิภาพ เป็นการพิจารณาว่า เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างประหยัด ใช้เวลาในการดำเนินงานด้านงบประมาณมากเกินไป หรือไม่ และลักษณะที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพ เป็นการพิจารณาว่า โครงการใช้จ่ายเงินงบประมาณนั้น ๆ ภายหลังเสร็จสิ้นตามแผน ก่อประโยชน์ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการดำเนินการเร่งรัดจัดเก็บภาษีที่ค้างชำระอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันเกิดความผันผวนอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้เสียภาษีลือเลือน ภาษีน้ำมันบางรายไม่ยอมมาชำระภาษีตามกำหนดระยะเวลา ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์มีนโยบายเร่งรัดการจัดเก็บรายได้ให้ทั่วถึง และเป็นธรรมเนียมแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี โดยคำนึงถึงสถานะด้านสังคม เศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเป็นแนวทางในการจัดเก็บภาษี โดยมีให้เกิดผลกระทบต่อภาระภาษีของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนพิพัฒน์ ปัดดาเทสัง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

บุคลากรส่วนใหญ่เห็นว่า การบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีงบประมาณที่เพียงพอต่อการบริหารงาน ซึ่งงบประมาณส่วนหนึ่งมาจากการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง นอกเหนือจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

## ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า การศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณของหน่วยงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการบริหารงบประมาณที่เป็นไปตามวางแผนพัฒนา 3 ปี แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี และแผนการดำเนินงาน มีการจัดสรรวงเงินงบประมาณตามที่หน่วยงานเสนอมาและผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการมาก่อน มีการทบทวนและจัดทำโครงสร้างของแผนงานให้สมบูรณ์อยู่เสมอ เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโครงสร้างแผนงาน และมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของแผนงานขึ้นใหม่ตามสถานการณ์ปัจจุบัน และในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องหรือบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องรักษาสิ่งดี ๆ นี้ไว้ และพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยเฉพาะผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญของงบประมาณว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องจัดองค์กรและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เป็นอยู่ และให้มีการประสานงานกันในระหว่างหน่วยงานในองค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นหน่วยข้อมูลกลางในการบริหารงบประมาณขององค์กร มีกาจัดบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานงบประมาณที่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องมีข้อมูลในด้านต่าง ๆ ไว้พร้อม และผู้บริหารควรจัดเจ้าหน้าที่งบประมาณ ลงปฏิบัติงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถและมีการพัฒนาให้มีวิจรณ์ญาณที่ดีมีความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดทำงบประมาณ การวิเคราะห์งบประมาณ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.2 จากการศึกษา พบว่า การศึกษาการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสิทธิภาพในการจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายในผู้ปฏิบัติงาน ที่ส่งไปยังผู้กำกับดูแล มีการแก้ไขบ่อยครั้ง



ซึ่งถือได้ว่าการดำเนินงานควบคุมภายในที่ดีเปรียบเสมือนการวางรากฐานที่ดีในการบริหารงาน และการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพจะช่วยป้องกันการทุจริตในหน่วยงานได้ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ภาพพจน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีขึ้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเฉพาะผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบต้องทำความเข้าใจในการกำหนดนโยบายในการประเมินผลการควบคุมภายใน ที่จะสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้พนักงานทุกคนตระหนักถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อองค์กร และควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน จัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการควบคุมภายใน ให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

1.3 ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด พบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการดำเนินการเร่งรัดจัดเก็บภาษีที่ค้างชำระอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีเข้าใจว่าต้องเสียภาษีและได้อะไรจากการเสียภาษี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เสียภาษียังไม่เห็นประโยชน์ที่แท้จริงจากการการที่ต้องเสียภาษี รวมทั้งบทกำหนดโทษผู้ไม่มาเสียภาษีไม่รุนแรง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ควรดำเนินการดังนี้

- 1.3.1 มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ในการเสียภาษีประจำปี ในวันเริ่มต้นของปี
- 1.3.2 ให้เจ้าหน้าที่ออกติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษี ตั้งแต่เดือนมีนาคมเป็นต้นไป
- 1.3.3 หาช่องทางที่สะดวกในการมาชำระภาษี โดยทำแผ่นพับและส่งให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษี โดยเริ่มตั้งแต่ต้นปี

## 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีต่อการบริหารจัดการค่าน้ำประปาของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยให้ประชาชนเป็นประชากรศึกษา เพื่อจะทำการทราบถึงการบริหารงบประมาณว่าให้ประโยชน์กับประชาชนมากน้อยเพียงใด และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่

2.3 ควรศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาลุทธิในการดำเนินการบริหารงบประมาณรายรับของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อไป